

Šlofar

Projekt sofinancira EU

Evropski kmetijski sklad
za razvoj podeželja
Evropska investicija v področje

Lehmann

Therolf

Bakar

Bobak

Kako se pri vas reče?

Hišna imena v naseljih Gozd Martuljek in Srednji Vrh

Mafonjek

Schafenzick?

Pit

Sut

Bers

Sobic

Kako se pri vas reče?

Hišna imena v naseljih Gozd Martuljek
in Srednji Vrh

Založile: Občina Radovljica, Občina Bled, Občina Gorje, Občina Kranjska Gora in Občina Žirovnica

Zbral in uredil: Klemen Klinar, RAGOR

Slikovno gradivo: Gornjesavski muzej Jesenice - Slovenski planinski muzej, Klemen Klinar,
Polde Kolman, Stanko Košir, Sašo Gašperin, Miroslav Pavlovič

Oblikovanje: Jamaja - Maja Rostohar

Tisk: Medium Žirovnica

Naklada: 300 izvodov

Kranjska Gora, december 2009

Za vsebino informacij je odgovoren izdajatelj. Organ upravljanja za Program razvoja
podeželja RS za obdobje 2007-2013 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

*Izdajatelj zaradi podatkov, pridobljenih preko ustnih virov, ne jamči za popolno pravilnost
hišnih imen in ne odgovarja za morebitne tipkarske napake v besedilu in zapisu hišnih imen.*

*Za pomoč pri raziskovanju hišnih imen se zahvaljujemo sodelujočim domačinom, učencem
OŠ J. Vandota Kranjska Gora in njihovima mentoricama ter doc. dr. Jožici Škofic (ZRC SAZU).*

Fotografija na naslovnici: Vhodna vrata Pri Spodnjih Zimah v Spodnjih Rutah. (Foto: Klemen Klinar)

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6373.23(497.452)

KAKO se pri vas reče?. Hišna imena v naseljih Gozd Martuljek in
Srednji Vrh / [zbral in uredil Klemen Klinar ; slikovno gradivo
Gornjesavski muzej Jesenice - Slovenski planinski muzej ... et
al.]. - Radovljica : Občina ; Bled : Občina ; Gorje : Občina ;
Kranjska Gora : Občina ; Žirovnica : Občina, 2009

ISBN 978-961-92805-2-2 (Občina Radovljica)

249687552

Uvod

Hišna imena označujejo domačije in pripadajoča polja, travnike, gozdove ter predvsem ljudi, ki na teh domačijah živijo. Ta "domača" imena so nastala iz potrebe po lažjem ločevanju domačinov med seboj in so se na domačijah obdržala kljub menjavi lastnikov in njihovih priimkov. Danes z opuščanjem kmetij in zamiranjem kmečkega življenja v vaseh hišna imena izginjajo iz vsakdanjega govora, vsa hišna imena večkrat poznajo le še starejši. Da bi preprečili njihovo izginotje, je bil v sklopu projekta "Kako se pri vas reče?" opravljen podroben pregled nekdanjih in današnjih hišnih imen v vaseh Gozd Martuljek in Srednji Vrh. Podatki za seznam hišnih imen, ki so objavljena v tej knjižici, so bili pridobljeni s pregledom zgodovinskih virov in na srečanjih s krajanji obravnavanih vasi.

Zapisana hišna imena ponekod niso več v uporabi in zato ne označujejo današnjih hiš, temveč navedeni naslov le navaja lokacijo nekdanjega hišnega imena.

Pomen in izvor hišnih imen

Hišna imena so del naše kulturne dediščine. V njih se ohranja domače narečje in njegove krajevne govorne posebnosti. V razlagi hišnih imen se večkrat skrivajo tudi zanimive zgodovinske podrobnosti o kraju ali domačiji. Pomembna so tudi z vidika vzpodbujanja pripadnosti vaščanov doma-

čijam in domačemu kraju.

Izvor hišnih imen je raznolik in marsikdaj ni več poznan. Hišna imena najpogosteje izvirajo iz:

- ledinskih imen (npr. Pri Havadnikarju - kmetija stoji ob potoku Havadnik),
- krajevnih imen (npr. Pri Zljanu - po prišleku iz Ziljske doline),
- osebnih imen (npr. Pri Tamažku - po imenu Tomaž),
- priimkov (npr. Pri Hlebanju - na kmetiji se že več stoletij pišejo Hlebanja),
- vzdevkov, ki so nastali na podlagi telesnih posebnosti ali duševnih lastnosti nosilca, iz imen živali, rastlin, značilnih jedi ipd. (npr. Pri Štruklju - iz poimenovanja jedi, Pri Brijarju - iz poimenovanja drevesa),
- poimenovanj za poklice in dejavnosti (npr. Pri Žlosarju - na domačiji je nekdanj živel "šlosar", t.j. ključavničar).

Zgodovinski zapisi

Zapisi hišnih imen v zgodovinskih virih nam potrjujejo, da je hišno ime v času nastanka tega vira že obstajalo. Zapis iz franciscejskega katastra je pridobljen iz Abece dnege seznama lastnikov zemljišč katastrske občine Gozd (izdelan leta 1827). V preglednici je naveden prepis, poševnica označuje, da hišnega imena v tem viru ni, ponekod je hišno ime nečitljivo. V Statusu animarum oziroma knjigi župljanov so hišna imena vodena kot posebna kategorija. V tabelah je navedeno hišno ime iz

Statusa animarum župnije Kranjska Gora, ki je bil voden do leta 1903.

Jezikoslovna pojasnila

Hišna imena je pomembno ohraniti v njihovi narečni obliki, zato so v tabelah imena navedena v dveh oblikah - narečni in poknjženi. Pri zapisu narečnega izgovora hišnega imena so uporabljena naglasna znamenja, ki povedo, kako je hišno ime naglašeno in kakšen je naglašeni

samoglasnik. Ostrivec označuje ozek in dolg glas (npr. répa, móka), strešica zaznamuje širok in dolg glas (npr. pêta, rôka), krativec pa širok in kratek glas (npr. kmèt, nastòp). Pri zapisu je uporabljen tudi znak za polglasnik "ə", ki ga izgovarjamo kot samoglasnik v besedah pes [pəs], vrtnar [vərtnár]. Poknjžena oblika hišnega imena je prirejen zapis hišnega imena, zapisan z znaki slovenske abecede ter enotno končnico -u.

Stara razglednica Špikove skupine, v ospredju Bukavje.
Vir: fotoarhiv Gornjesavski muzej Jesenice - Slovenski planinski muzej

Gozd Martuljek

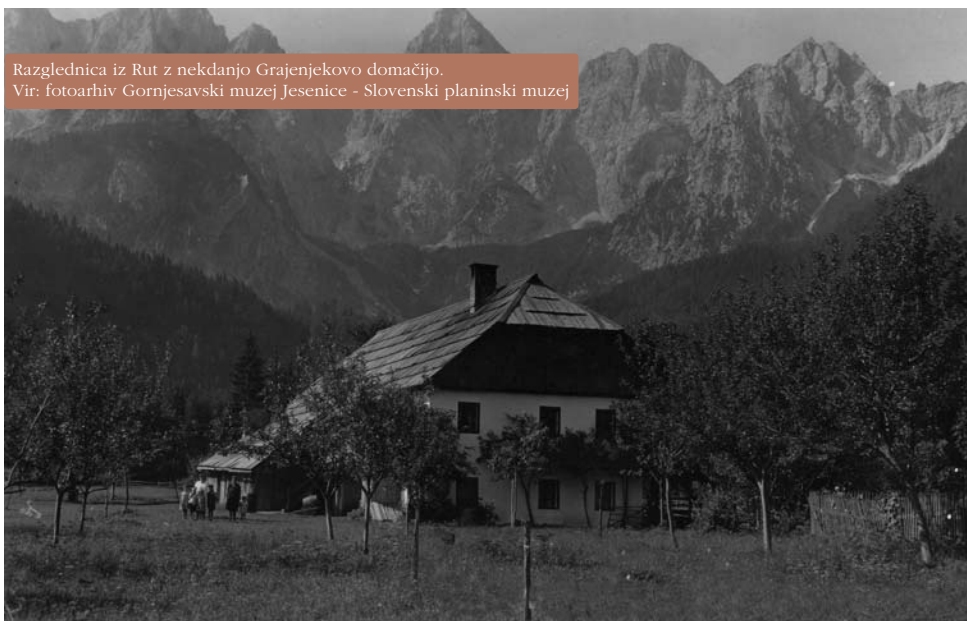
Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum 1903	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
Jezerci 27	18	Jesernjak	Kekelj	Pər Kêkljo	Pri Keklju
Na trati 4	10	Strukel	Štrukelj	Pər Štrúkljo	Pri Štruklju
Na trati 6	9	Moister	Mojster	Pər Mójstro	Pri Mojstru
Na trati 7	8	Erjauzh	Erjavec	Pər Ərjávco	Pri Rjavcu
Na trati 8	7	Paulek	Pavlek	Pər Pávləko	Pri Pavleku
Naselje na bregu 9	3	Schostar	Šustar	Pər Šóštarjo	Pri Šoštarju
Spodnje Rute 2	24	Brinar	Brinar	Pər Brínjarjo	Pri Brinjarju
Spodnje Rute 7	49	/	Robičeva	Pər Kajžónke	Pri Kajžonki
Spodnje Rute 11	25	Rabitsch	Robič	Pər Rabíčo	Pri Rabiču
Spodnje Rute 12	27	Pinter	Pintar	Pər Píntarjo	Pri Pintarju
Spodnje Rute 13	26	Kovazh	Kovorič	Pər Kavaričo	Pri Kavariču
Spodnje Rute 26	29	Kaischouz	Kajžen	Pər Kájžo	Pri Kajžu
Spodnje Rute 27	28	Jurz	Jurč	Pər Júrčo	Pri Jurču
Spodnje Rute 30	30	Sgorni Shimouz	Zimovec	Pər Ta Garénjəh Zíməh	Pri Zgornjih Zimah
Spodnje Rute 37	31	Spodni Shimouz	Zimovec spodnji	Pər Ta Spódnjəh Zíməh	Pri Spodnjih Zimah
Zgornje Rute 10	22	/	Pajštvar	Pər Pájštvarjo	Pri Pajštvarju
Zgornje Rute 15	23	Krajenzheg	Grajenik	Pər Grajénjeko	Pri Grajenjeko
Zgornje Rute 24	21	Bresen	Brezen	Pər Bréznə	Pri Breznu
Zgornje Rute 40	20	Kotnik	Kotnik	Pər Kótənkə	Pri Kotenku
Zgornje Rute 52	19	Kosem	Kosem	Pər Kósmə	Pri Kosmu
Zgornje Rute 58	16	Olipz	Olipec	Pər Vlípcə	Pri Vlipcu
Zgornje Rute 59	17	Slan	Zljan	Pər Zljáno	Pri Zljanu
Zgornje Rute 62	15	Koschier	Košir	Pər Kašírjo	Pri Kaširju
Zgornje Rute 77	51	/	/	Pər Mójčnjeko	Pri Mojčnjeko
Zgornje Rute 83	14	Maizhnek	Mojčnik/Citrar*	Pər Cítarjo	Pri Citrarju
Zgornje Rute 84	13	Ohmann	Oman	Pər Ómano	Pri Omanu
Zgornje Rute 89	52	/	Šlosar	Pər Žlósarjo	Pri Žlosarju
Zgornje Rute 90	12	Korahz	Korošec	Pər Karóšcə	Pri Karošcu

*Hišno ime dopisano kasneje.

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum 1903	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
Zgornje Rute 92	11	/	Bovčan	Pər Bućáno	Pri Bućanu
Zgornje Rute 94	6	Zitarar	Citrar	Pər Mákso	Pri Maksu
Zgornje Rute 99	4	Vainer	Vajnar	Pər Vájnarjo	Pri Vajnarju
Zgornje Rute 101	2	Schnidar	Žnidar	Pər Žńidarjo	Pri Žnidarju
Zgornje Rute 102	5	Urbann	Verbani	Pər Vərbánijo	Pri Vrbaniju
Zgornje Rute 114	1	Thomasitsch	Tomažek	Pər Tamáško	Pri Tamažku
Zgornje Rute 115	50	/	Pavlek	Pər Pávləko	Pri Pavleku

Razglednica iz Rut z nekdanjo Grajenjekovo domačijo.
Vir: fotoarhiv Gornjesavski muzej Jesenice - Slovenski planinski muzej

Ker so bili v času Marije Terezije gospodarji kmetij oproščeni služenja večletne vojaščine, so se domačini znašli tako, da so zgradili novo kmetijo. Zaradi tega je iz Zgornje

Zimove nastala še Spodnja Zimova domačija ter v Srednjem Vrhu iz Jureževe Kajžnjekova domačija, ki je stala na drugi strani Smeča, a je danes ni več.

Hišna imena večkrat nastanejo tudi po imenu kraja, od koder se je prišlek priselil. Tako je v Rutah domačija Pri Bučanu, katere gospodar je prišel iz Bovca, in domačija Pri Zljanu, ki se imenuje po gospodarju iz Ziljske doline.

Domačini vedo povedati, da so prebivalci današnjega Gozda Martuljka svojo vas vedno imenovali Rute in sebe Rutarjani. Če je kdo Rutarjana poklical Martuljčan, je bil leta kar malo prizadet, saj so bili Martuljčani ali tako imenovani "hostarji", drvarji, ki so sekali les ob potoku Martuljek.

Nekdanja Šoštarjeva domačija v Zgornjih Rukah.
Vir: arhiv Miroslava Pavloviča

Domačija Pri Zljanu na stari razglednici. Vir: arhiv Stanka Koširja

Srednji vrh

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum 1903	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
2	12	/	Fertalež	Fərtálja	Frtalja
3	2	Juresch	Jurež	Pər Júrežo	Pri Jurežu
4	3	Märtl	Mertelj	Pər Mèrkəlno	Pri Merkeljnu
8	4	Smolej	Smolej	Pər Smòljo	Pri Smoleju
9	5	Hlebaina	Hlebanja	Pər Hlébanjo	Pri Hlebanju
11	13	/	Vidic	Pər Vídic	Pri Vidicu
12	11	/	Bukovje	Búkavje	Bukavje
14	6	Pochar	Pohar	Pər Pòharjo	Pri Poharju
15	7	Kozian	Kocjan	Pər Káčjano	Pri Kacjanu
17	8	Vach	Lah	Pər Váho	Pri Vahu
19	10	Lautischer	Vavčar	Pər Vávčarjo	Pri Vavčarju
/	1	Kaisnek	Grabnar	Pər Kájžnjeko	Pri Kajžnjeku
/	9	Hlaidniker	Hladnikar	Pər Hvádničarjo	Pri Hvadnikarju
/	14	/	Valjavka	Valjávka	Valjavka

V Srednjem Vrhu je kar nekaj domačij že izginilo. Ob Smeču sta nekoč stali domačiji Frtalja in Valjavka. Na Frtalji so mleli žito kmetom, ki niso imeli svojega

molina, na Valjavki pa so na vodni pogon valjali laneno in volneno raševino. Podrti sta še Kajžnjekova in Hvadnikarjeva domačija, ki je stala ob Hvadniku. Hiša je bila stalno naseljena do 2. svetovne vojne, po vojni so v njej nekaj časa stanovali graničarji. Nad vhodom domačije je bil napisan verz:

*Ta hiša sliši meni,
in vendar moja ni,
ko drug za mano pride,
jo znova zapusti.
Ko tretjega mrliča
nesli bodo iz nje,
prijatelj, odgovori,
čigava hiša je.*

Hvadnikarjeva hiša v Srednjem Vrhu po odhodu graničarjev. Vir: arhiv Stanka Koširja

Bukavje v Srednjem Vrhu.
Vir: arhiv Saša Gašperina

Razgled na Dolino izza Vavčarjeve domačije,
30-ta leta 20. stoletja. Vir: arhiv Polda Kolmana

...nekoč in danes ...

Zgoraj: Izsek karte franciscejskega katastra za katastrsko občino Gozd (SI ARS 176, k. o. Gozd) iz leta 1826 z delom naselja Gozd z vpisanimi starimi hišnimi številkami.

Spodaj: Izsek digitalnega letalskega posnetka dela naselja Gozd Martuljek z vpisanimi hišnimi številkami, ki nosijo hišno ime, leto 2006. Vir: Občina Kranjska Gora